

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An praebendati grauitur peccent, si à choro absint. Punct. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

ministeris docendi populum, prædicandi Evangelium, gubernandi subditos, visitandi Ecclesias occupatus sit, merito ab obligatione assistendi choro censetur exemptus, iuxta text. in *cin. Sancta Rom. 92. d. 2. Thom. quæst. 91. art. 2. ad 3.* executionem à chori obligatione Prælatos obligatos docere populum, vpotè grauioribus ministerij occupatos. Neque obicit aliquos prælatos non concionari, sufficit, si per alios concionentur, & ipsi huius ministerij curam habeant. Quocirca per se nullam habet obligationem Episcopus assistendi choro diebus determinatis. Verum etsi hoc ita sit, expedit tamen ut choro Dominicis, & festis, & præcipuè solemnioribus festiuitatibus assistat, ut sic aliis sit in exemplum.

10 De parochis maior est dubitatio: An ratione sui muneris obligati sint officium diuinum publice recitare? Et quidem si ius scriptum & antiquum spectemus, credo obligatos esse singulis diebus publice officium recitare: tum ex *c. finali 92. d. 4.* vbi Presbyter & Diaconus deponi mandantur, si moniti ab Episcopo horis Canonicis in Ecclesia perfoluendis non interfuerint, & *c. 1. de celebratione Missarum*, Presbytero rurali permittitur ad colendos agros exire, si per se vel per scholares penum horarum competentibus horis perfoluat. Signum ergo est ex se obligationem habere. Siquidem ratione pauperatis, & necessitatis colendi agros exortatur à personali recitatione publica. Idem colligitur ex *Clement. 1. de celebratione Missarum*, vbi postquam dixerat in Ecclesiis Cathedralibus, Regularibus & Collegiatis deuote psallendum esse. Subdit Pontifex in alijs vero Ecclesijs (quæ non possunt esse aliæ, quam parochiales) conuenienter, & debite celebratur diuinum officium, diuinum pariter, & nocturnum. Debet ergo per parochum aliisque beneficiatos celebrari. Ergo per se habent obligationem.

11 Verum si consuetudinem spectemus plurimi sunt parochi, & in parochialibus Ecclesijs beneficiati, qui ab hac obligatione publicæ recitandi exempti sunt. Tum quia in ipsis Ecclesijs ob tenues redditus beneficij horæ Canonicæ non dicuntur singulis diebus, sed ad summum diebus Dominicis, & festis, & in his non omnes horæ, sed solum Vesperæ, in alijs vero neque etiam his diebus dicuntur. Ergo ij parochi, & illarum Ecclesiarum beneficiati ad horas Canonicas publicè recitandas non ardeant. Quoties autem est consuetudo dicendi in parochialibus Ecclesijs diuinum officium, parochus præcipue obligatus est nisi ex causa legitima impediatur, ea autem intercedente, substitutum debet apponere. In his conueniunt communiter Doctores, ut videre est apud Suarez *lib. 4. de hor. can. cap. 10. n. 4. & 11.* Bonacin. *disp. 1. de hor. canon. quæst. 3. p. 5. num. 12.* Filliuc. *trist. 23. c. 4. quæst. 6. n. 13.* Quælibet autem causa rationabilis sufficit, ut parochus per se hoc officium dicere excusetur, præcipue vno, vel altero die, ut satis colligitur ex *c. 1. de celebr. Missarum*.

12 Secunda Conclusio, per se loquendo nullus particularis religiosus adstringitur sub graui culpa horas in choro dicere. Quia neque obligantur ex iure scripto, neque ex consuetudine, neque ex accepto stipendio. Ergo ex nullo capite. Ex iure namque non obligantur, quia nullus est textus ad sic dicendum obligans. Nam *Clement. 1. de celebr. Missarum*, quæ solet ad id probandum adduci, id non probat, quia solum dicit in Ecclesijs Cathedralibus, Regularibus, & Collegiatis officium diuinum debite psallatur. Ex quibus verbis inferitur adstringi ad dicendum diuinum officium, & Prælatum curam esse habiturum, ut sic dicatur: possèque subditis, quos voluerit sub præcepto obedientiæ, ad sic dicendum obligare. Non tamen inferitur quemlibet particularem religiosum ex vi illius textus esse obligatum. *Cap. item finale. 92. d. 2. c. 5. de celebratione Missarum*, & alia, quæ adducuntur nihil de religiosis agunt, sed de Clericis Ecclesijs deputatis per beneficium. Ex consuetudine autem regulariter non censo hanc esse obligationem. Quia in nulla religione agnosco hanc esse consuetudinem, ita grauius obligantem, si tamen alicubi sit, obseruanda erit. Denique ex stipendio accepto, nulla est obligatio imposita in particulari religioso. Tum quia ipse non accipit stipendium, sed communitas. Tum quia ipsum stipendium non est datum sub hac obligatione. Sed solum est datum in sustentationem religiosorum: ut Deo liberius inferuiant, & benefactores Deo commendent. Quocirca religiosus in particulari solum ad chorum adstringitur ex vi suæ regulæ, & instituti, quod regulariter ad culpam non obligat religiosum, sed ad penam subeundam, si deficiat. Prælati autem (ut dixi) licet specialiter obligati sit curare, ne officium diuinum in choro omittatur, non tamen specialiori obligatione adstringitur ibi assistendi, quam adstringuntur alij religiosi, imò facilius quam alij excusari potest ab illa assistentia, ob occupationes sui muneris occurrentes. Sic Suarez *lib. 4. de horis canon. c. 10. num. 16. c. 8.* Bonacin. *disp. 2. quæst. 1. p. 1. num. 9.* & alij apud ipsos. Hinc inferitur à fortiori moniales choro non esse obligatos, nisi iuxta obligationem regulæ, quæ regulariter non ad culpam, sed ad penam subeundam obligat. Sic Bonacin. *supra. n. 11.*

13 Tertia Conclusio Canonici, seu præbendati Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum, quibus ob assistentiam in choro distributiones conceduntur, obligati sunt sub graui

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I. l.

culpa officium diuinum ibidem recitare, iuxta consuetudinem cuiuslibet Ecclesiæ præscriptam. Ratio est. Quia hæc distributiones ea lege conceduntur, ut officium diuinum ibi dicatur. Ergo obligati sunt illarum recipientes ad sic dicendum. Fatetur textus in *c. fin. 92. d. 1.* in quo pena depositionis imponitur deficientibus ab hac obligatione. Sic Suarez *lib. 4. de horis canon. c. 10. num. 17.* relatis Syluestro, Angelo, Armilla, Turicremerata, & alijs. Dixi iuxta consuetudinem cuiuslibet Ecclesiæ præscriptam, ut indicarem variam esse consuetudinem Ecclesiarum tum in modo dicendi officium; tum in diebus, quibus dicendum est, & consequenter variam esse Canonicorum obligationem. Nam in aliquibus Ecclesijs (quales sunt regulariter Cathedraliales, & aliquæ Collegiata pingues) singulis diebus totum officium publicè canitur: in alijs vero vbi redditus sunt tenues, singulis diebus recitatur officium, non canitur: in alijs nec totum officium recitatur, in alijs solum diebus festiuitatis vel Dominicis iuxta hanc ergo consuetudinem obligantur præbendati talium Ecclesiarum officium diuinum dicere; quia stipendium sub hac obligatione illis conceditur. Sic Suarez *supra. c. num. 3.* Bonacin. *disp. 2. quæst. 1. p. 1. num. 2. & 3.* Hinc constat strictiori vinculo adstringi beneficiatos ad chorum, quam religiosos. Quia beneficiati adtinguntur ex obligatione iustitiæ, & sub graui culpa, religiosi autem ex regulâ, quæ ad culpam regulariter non obligat. Suarez *numero 17.* & Bonacin. *numero 10.*

Ut autem doctrina huius Conclusionis clarius luceat, plures difficultates enodandæ sunt, quæ in sequentibus proponemus.

PUNCTVM II.

An præbendati grauius peccent, si à choro absint.

- 1 Si absens à choro distributiones usurpet, quæ presentibus interuentibus conceduntur, grauius peccat. Item si ob eius absentiam officium dimittitur.
- 2 Si distributionibus cedit, neque officium mittitur, sentiunt plures non peccare mortaliter.
- 3 Probabilis est absentiam plurium dierum absque legitima causa esse mortalem.
- 4 Vno vel altero die abesse à choro non est peccatum mortale.
- 5 Quid dicendum de obligatione assistendi Capitulis.

1 EX superiori Conclusionem videtur decisum peccare grauius præbendatum, si à choro absint ultra tempus sibi à iure concessum, quia ex distributionibus acceptis hanc obligationem choro assistendi subiit. Sed quia res est grauiissima, & quotidiana, oportet amplius Conclusionem examinare. Et quidem supponendum est, tanquam omnino certum, absentem absque legitima causa à choro peccare grauius cum obligatione restituendi, si distributiones assistentibus, vel legitime impeditis concessas usurpet. Quia usurpat id, quod suum non est. Et deciditur *c. Vnico. de Clerico non residente in 6. c. in Trid. sess. 24. c. 12. de Reformat.* Item etiam est certum peccare mortaliter, si ob eius absentiam officium diuinum in choro omittitur, aut cum debita solemnitate non celebratur. Quia qui liber ex communitate tenetur onera communitatis, & illius obligationes subire & sustentare. Sic omnes Doctores statim referendi, specialiter Suarez *lib. 4. de hor. canon. c. 13. n. 9.*

2 Quare solum est difficultas quando præbendatus cedit distributionibus, & propter eius absentiam officium non dimittitur nec sine deceni solemnitate celebratur. Antunc peccet mortaliter, si à choro absint, Ratio difficultatis est. Primò, quia nullus est textus vnde hæc obligatio colligatur. Nam *cap. si quis Presbyter. 92. d.* vbi mandatur deponi Presbyter, Diaconus, vel alius clericus Ecclesiæ deputatus, qui ad diuinum officium psallendum in Ecclesia, vbi residet non conuenierit, id non probat. Quia non mandatur deponi, nisi postquam ab Episcopo monitus fuerit, & monitioni parere noluerit. Ergo seculo Episcopali præcepto non videtur peccare. Item in *cap. 1. c. Clement. 1. de celebr. Missarum*, solum obligantur ad dicti alicui Ecclesiæ Cathedrali, vel Collegiata, ut per se, vel substitutos officium diuinum dicatur. Ergo si ex absentia alicuius præbendati officium non omittitur in Ecclesia, & ipse distributiones presentibus interuentibus, & legitime impeditis concessas non vult recipere, poterit tuta conscientia ab Ecclesia abesse. Ergo ex nullo textu hæc obligatio assistendi choro exprèsse colligitur. Ergo imponenda non est. Secundò, si ex supradictis capitibus nasceretur obligatio assistendi choro: singulis diebus essent obligati assistere: consequens videtur durum. Quia inde sequeretur eos peccare mortaliter, si vno die absque causa graui abessent: quia est materia grauis. Sicut cum priuatim absque graui causa recitare omittunt. Tertio, rota obligatio in præbendatis assistendi choro videtur nasci ex distributionibus acceptis, siquidem in hunc finem conceduntur. Ergo qui cedit distributionibus, excludit à se totam obligationem, si enim ex titulo beneficij hæc obligatio nasceretur, ut quid Ecclesia hæc distributiones concedit: Quarto, non minus pertinet ad præbendam capitulis assistere,

assistere, quam choro. Sed abesse à capitulis potest absque graui peccato. Ergo, etiam à choro, & ha tenet Syluest. verb. hor. quæst. 2. Caiet. §. 5. Aug. num. 21. Mart. cap. 5. de orat. num. 14. Valentia 2. 2. disput. 6. quæst. 2. p. 10. §. 6. Reginaldus lib. 18. Praxis, num. 176. Carol. Magic. de hor. can. cap. 56. num. 34. Augustinus barbof. de potestate Episcopi 3. p. alleg. 33. n. 181. sine.

3 Nihilominus longè probabilius est præbendam, si absque legitima causa à choro abût pluribus diebus, etiam si distributiones remittat peccate mortaliter. Sic docet Vasquez de benef. cap. 4. art. 2. dub. 1. num. 182. Garzia de benef. 3. p. cap. 2. num. 321. dub. 15. Bonacina disput. 2. de hor. can. quæst. 1. punct. 2. num. 1. Suarez lib. 4. cap. 10. num. 17. Et cap. 13. à num. 5. Et sequens. Et alij apud ipsos. Moucor ex cap. Relatis, 91. d. vbi clericus vigiliis non assistens, & officium diuinum publicè non recitans vltra priuationem stipendij excommunicati, & suspendi mandatur: quæ pena non nisi ob grauem culpam imponuntur. Item in cap. si quis Presbyter, pena depositionis afflictionis est clericus absens ab officio celebratis in Ecclesia vbi residet. Quod autem hac pena depositionis non afficiatur, quousque monius sit ab Episcopo, non excusat grauitatem eius culpæ. Idèd autem sub pena depositionis monetur ab Episcopo, vt assistat, quia ipse obligatus est assistere. Adde in supra dicto textu non videri requisitam monitionem Episcopi ad incurrendam suspensionem: sed solum quod ipse clericus à clero depositus veniam ab Episcopo per satisfactionem noluerit promereri. Deindè in cap. Dolentes de celebrat. Missarum, sub pena suspensionis præcipitur clericis obligatis ad diuinum officium ne transcurrendo, mutando, aut synopando horas dicant sed potius studiosè pariter, & deuotè: vbi textus loquitur non solum de priuata recitatione, sed potius de publica. Item in Clement. 1. eod. tit. de celebrat. Missarum, grauitè reprehenduntur clerici tardè chorum ingredientes, vel ante officium expletum exeuntes, vel ibi confabulantes, &c. Ergo à fortiori reprehendendi sunt, qui integrè sine causa legitima absunt. Et ex his soluitur primum argumentum contrarium. Secundò: Moucor hac ratione. Quia existimo beneficia Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum concedi beneficiatis, vt officia diuina in vilitatem populi & deuotionem fidelium celebrentur, quia nullum aliud officium Ecclesiasticum publicum, & in vilitatem populi cedens videntur habere. At omittere ea, quæ alicui competunt ratione proprii muneris, est graue peccatum. Ergo. Ex quo fit non obligari præcisè præbendam ob distributiones acceptas choro assistere, sed ratione beneficii, quod habet distributionibus autem incitatur ad assistendum. Tertio, supra dicti beneficiati sub graui culpa obligati sunt in propria Ecclesia residere, & ad id cogi possunt à superiore sub pena excommunicationis, & priuationis fructuum, & beneficii. Trident. sess. 6. cap. 1. Et sess. 20. cap. 3. Et sess. 22. cap. 3. Et sess. 23. cap. 1. & alibi. Sed hæc residentia est ad exercendum suum munus, & satisfaciendum obligationi, quæ nulla alia regulariter est præter publicam in choro recitationem, officijque diuini assistentiam. Ergo ad hanc tenentur.

4 Dixi peccare mortaliter præbendam, si à choro absis absque legitima causa pluribus diebus, vt insinuare esse priuationem sententiam vno, vel altero die in anno abesse vltra tempus à iure permissum, non constituere culpam grauem; sed requiri quasi consuetudinem. Sic Syluest. verb. Hora. quæst. 10. Vasquez dub. 1. num. 182. Et dub. 4. num. 192. sin. Couar. 3. var. cap. 12. sine. Bonacina tribus, vel quatuor diebus existimat leuem esse materiam. Suarez lib. 4. cap. 13. num. 8. in sine, id non reputat improbabile, & ratio esse potest, quia sic videtur vsu receptum apud timoratos. Cùm enim à iure concedatur iis præbendatis absentia à choro tribus mensibus in anno, & pro nullo die obligatio recitandi priuati relaxetur, efficitur sanè ex huius obligatione ad obligationem absentie non posse argumentum deduci. Sed potius ex tam lata remissione in absentia, & tam stricta obligatione in priuata recitatione deduci potest tres, vel quatuor dies in anno absentie à choro non constituere culpam grauem; est vnius diei recitationis omissio illam constituat. Alias absentia à choro in vna hora sine legitima causa peccatum graue esset: quod est nimis durum.

5 Ex his manent soluta argumenta contraria, solum restat quantum de obligatione assistendi capitulis, quæ non est ita stricta, ac est obligatio choro assistendi. Tum quia assistentia capitularis non pertinet ad Ecclesiasticum officium: neque ob illius assistentiam signantur beneficiato distributiones, sicut signantur ob assistentiam in choro. Neque in Trident. mandatur compelli sub pena excommunicationis, suspensionis, & priuationis fructuum præbendatos ne à capitulo absint, sicut compelluntur ne absint à choro: neque talis assistentia capitularis reputatur tam onus beneficii, quam fructus illius. Siquidem ob culpam solent Canonici illa assistentia, seu voce actiua & passiva in capitulis priuari. Clement. 11. de state, & qualitate, qua non priuatur si ipsa assistentia onus esset, ob quas rationes non desunt Doctores, qui affirmant non esse obligationem grauem in præbendato capitulis assistendi, nisi quando eius assistentia necessaria fuerit Ecclesie gubernationi rege, & fauere

Armill. verb. elect. num. 2. & Sortes de iust. & iur. lib. 4. quæst. 6. art. 3. verb. postremum denique, Ioannes Gutier. canon. quæst. lib. 2. cap. 11. num. 86. afferentes electores Cathedralium cedere posse iuri eligendi, nec posse compelli ad suffragandum, nisi quando alias electio legitima periclitaretur, aut cessare deberet. Ergo similiter Canonici compelli non possunt ad attendendum suffragium in capitulo, nisi quando eorum suffragium ad prædictos fines necessarium iudicatum fuerit. Ergo illis causis cessantibus, non peccant si absint. Ex qua doctrina, si vera est, non licet argumentum facere ad obligationem assistendi in choro.

PUNCTUM III.

An omnes beneficiati Canonici teneantur in choro horas Canonicas recitare, vel sint aliqui, qui huic muneri satisfaciunt sola assistentia.

- 1 Proponitur dubitandi ratio,
2 Cum est captus figuratus sufficit assistentia,
3 Si minuetur est solita solemnitas del et canone,
4 Per se loquendo non sufficit assistentia,
5 Consuetudine introduci potest, cui fore est in omnibus Ecclesiis Hispanis, vt præbendati satisfaciunt sola assistentia.

1 Ratio dubitandi est, quia clericus Ecclesie deputatus obligatus est ad Ecclesiam accedere ad Pfalendum diuinum officium iuxta textum in cap. final. 92. d. Ergo non satisfaciunt sola illius presentia. Item proprium officium Canonici est choro interesse, & laudes diuinas decantare, vt tradit Sotus lib. 10. de iustitia, quæst. 5. art. 4. Graff. 1. p. lib. 2. cap. 5. num. 12. Et cap. 5. num. 22. Carol. Macignus cap. 66. Item in Tridentino sess. 24. cap. 12. de reformatione, cauetur omnes Canonicos compellendos esse officia diuina per se, & non per substitutos celebrare. Ergo.

2 Dico primò, quoties cantu, quem dicunt figuratum, diuinum officium persoluitur, non tenetur Canonicus suam vozem miscere, sufficit si ibi assistat. Constat ex praxi, & quia hic cantus necessarius non est, esto sit summe honestus. Sic Bonacina disp. 2. de hor. can. quæst. 1. punct. 3. num. 4. Lessius l. 2. de iustitia cap. 34. dub. 3. num. 185. Et 186.

3 Dico secundo, quoties officium diuinum omittendum est, vel minuendum in solita solemnitate, nisi Canonici canent, tenentur canere, neque sufficit, si ibi tantum assistant. Quia ipsis incumbit primo, & per se onera Ecclesie subire, & officia diuina ibi celebrari solita sustentare. Sic Petrus Nauarra lib. 2. de restitut. cap. 2. num. 124. Moneta de distribut. quæst. 2. num. 25. Pelancus 2. 2. quæst. 62. art. 2. disp. 4. num. 4. Et 7. & alij, Bonacina disp. 1. de hor. can. 3. punct. 2. §. 1. n. 19.

4 Dico tertio, per se loquendo omnes Canonici tenentur horas Canonicas in choro recitare iuxta suorum Ecclesiarum vsu. Hanc conclusionem probat ratio dubitandi: & quia obligatio Canonicoꝝ recitandi officium diuinum non tantum priuati, fed publicè personalis est ex sua prima institutione; aliàs nullus Canonicus esset obligatus personaliter officium diuinum recitare; omnes à recitando se possent excusare, & sic officium diuinum omitteteret. Personalis autem obligatio non potest in alios transferri. Ergo. Sic Bonac. disp. 2. quæst. 1. punct. 5. in sine, Et punct. 4. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 33. num. 184. Tuschus tom. 2. concl. 514. numer. 6. Suarez lib. 4. de hor. can. cap. 12. à num. 8. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. à num. 513. vbi plures referet.

Ex quo fit seclusa consuetudine, aut priuilegio, non posse Canonicum in sui locum substituere alium, qui desinat.

5 Dico quarto, fundatione Ecclesie, statuto, consuetudine, & priuilegio, obtineri potest, ne teneantur Canonici per se in choro psallere, sed satisfaciunt, si ministris, & capellanis psallentibus ibi assistant, & sua presentia officia præsent, vt ferè in omnibus Hispanis Ecclesiis Cathedralibus est consuetudo recepta. Sic Suarez lib. 4. de hor. can. cap. 12. à num. 11. Azor. t. part. lib. 10. cap. 1. quæst. 5. Et 6. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 33. num. 184. Petrus Nauarra lib. 2. cap. 2. num. 114. Et sequentibus, Bonacina disput. 1. de hor. can. quæst. 3. p. 2. §. 1. n. 18. Garzia 3. p. de benef. cap. 2. n. 518.

Ratio est. Quia hic modus fundationis, statuti, consuetudinis, seu priuilegij, turpitudinem non habet, fed potius decorem, & splendorem specialem in Ecclesie ministris, & Ecclesie auctoritatem excolit, quæ varios ministros habet, alios ad cantum diuinorum officiorum deputatos, alios deputatos ad assistendum supra dictis officis, suaque presentia actum condonorandum. Neque hæc fundatio, consuetudo, aut priuilegium contrarium est cap. fin. 29. d. neque Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. de reformatione. Nam in supra dicto cap. finali solum obligantur clerici Ecclesie deputati, vt conueniant ad Ecclesiam ad officium psallendum in choro, quod satis impletur, si omnes

D
C
A
P
A
M